

Motion till riksdagen

1986/87:Ub670

Siri Häggmark och Gullan Lindblad (m)

En professur i andrologi vid Karolinska institutet

Är det inte bättre att satsa medicinska forskningsresurser på att mannen skall kunna bli far på ett naturligt sätt än att han skall bli mor på konstgjord väg? Denna fråga bör ställas när man vet att det i dag forskas för att mannen skall kunna bli gravid och hur litet resurser som satsas på andrologin, dvs. "mannens gynekologi".

Vi har under flera riksmöten motionerat om att en personlig tjänst som professor borde inrättas för Rune Eliasson, som sedan 1967 arbetar som androlog vid Karolinska sjukhuset. Han har under de senaste 20 åren byggt upp en experimentell andrologisk verksamhet vid avdelningen för reproduktionsfysiologi. Utöver klinisk verksamhet bedriver han forskarhandledning och efterutbildning. Vid hans avdelning sker en regelbunden utbildning av forskare, kliniker och laboratorieassistenter från hela världen i andrologisk forskning och spermaanalyser. Rune Eliasson är den som mer än någon annan fört fram andrologin till den position denna forskningsgren har i dag.

Andrologi – mannens gynekologi

Ämnesområdet andrologi omfattar de manliga reproduktionsorganens anatomi, biokemi, fysiologi och patologi. Det är således en motsvarighet till gynekologi men har i motsats till detta område ännu inte fått en fast etablering inom de medicinska fakulteterna. På senare år har man dock både nationellt och internationellt alltmer accepterat andrologi som ett specialområde, och såväl forskningsmässigt som kliniskt pågår en mycket snabb utveckling. Detta dokumenteras bl. a. av att det i ett stort antal länder nu finns andrologiska specialföreningar, att det finns fyra internationella andrologiska tidskrifter och att det varje år förekommer flera andrologkonferenser.

Genom en ökad information och införandet av nya metoder för diagnos och behandling av olika andrologiska störningar har den kliniska andrologin fått en starkt ökad efterfrågan under det senaste decenniet. I allmänhet bedrivs den kliniska andrologin inom ramen för urologiska institutioner, men viss klinisk andrologisk verksamhet förekommer även inom endokrinologiska, gynekologiska och dermatologiska avdelningar. De huvudsakliga arbetssuppgifterna för den kliniska andrologin är i dag

1. fertilitetsutredningar avseende mannen.
2. inflammationer i reproduktionsorgan och/eller följdtilstånd efter sådana inflammationer, exempelvis prostatit, epididymit och spermatocystit.

3. störningar i potens eller ejakulation.

Mot. 1986/87

Ub670

Ett av de största problemen för den kliniska andrologin är bristen på kunskap om hur olika faktorer påverkar spermatogenesis och sädescellernas funktionella egenskaper samt bristen på metoder för att analysera de manliga reproduktionsorganens funktionella tillstånd. Det finns därför ett mycket stort behov av en kraftig förstärkning av forskning och utbildning inom andrologins olika områden.

Viktiga andrologiska forskningsområden är *andrologisk farmakologi*, dvs. medverkan av läkemedel på reproduktionsorganen, utsöndring av läkemedel via de accessoriska könskörtlarna och utveckling av nya antikonceptionella medel för mannen, *andrologisk toxikologi*, dvs. inverkan av miljöfaktorer (bly, kadmium, lösningsmedel, strålning, etc.) på de manliga reproduktionsorganen samt *andrologisk immunologi*. Bland aktuella problem inom det senare området kan nämnas eventuella biverkningar av sterilisering av mannen på grund av cirkulerande antikroppar samt ofrivillig barnlöshet orsakad av immunologiska faktorer.

För flertalet andrologiska frågeställningar utgör undersökningar av spermaprov en central verksamhet. Enklare spermaanalyser har utförts under många år, men på senare år har man alltmer fått klart för sig att adekvata spermaanalyser fordrar speciell teknik och utrustning samt utbildad personal. Det fordras också ett mycket nära samarbete mellan dem som utför spermaanalyserna och dem som svarar för den kliniska eller experimentella andrologin för att på ett optimalt sätt utnyttja nya forskningsrön och pröva deras användbarhet och/eller relevans.

En professur bör inrättas

För att ge den forskning som pågår ökade resurser, för att stimulera forskarrekryteringen, för att öka den experimentella och kliniska andrologins kapacitet och för att tillgodose behovet av kontinuitet i den verksamhet som i dag finns är det viktigt att en professur inrättas i andrologi.

Vi återkommer därför med vårt förslag att en personlig professur bör inrättas för Rune Eliasson. Kostnaden för en omvandling av hans nuvarande tjänst till en personlig professur torde rymmas inom ramen för Karolinska institutets anslag.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen bemyndigar regeringen att omvandla Rune Eliassons tjänst vid avdelningen för reproduktionsfysiologi vid Karolinska institutet till en personlig professur för honom i andrologi.

Stockholm den 27 januari 1987

Siri Häggmark (m)

Gullan Lindblad (m)

